

Stráža v viharju

Izhaja vsak četrtek • Posamezna številka stane Din 1.50
Celoletna naročnina Din 35.— • Čekovni račun: „Straža v viharju“, Ljubljana, št. 16.790

Izdaja: Konzorcij „Straža v viharju“ (A. Tepež) • Urejuje: R. Čuješ
Uredništvo in uprava: Ljubljana, Miklošičeva 5 • Tisk Jugoslovanske tiskarne (K. Češ)

Ljubljana, 13. januarja 1938

Leto IV — Številka 13

Fatalizem

Nevaren je oni neprijatelj, ki se ga ne zavedaš, ko te bije, ki ga spoznaš šele, ko te je zmagal. Povejmo naravnost: Ta naš sovražnik, ki že cel vek obvladuje človeški rod je — fatalizem.

Vse do zadnjega smo bili trdno prepričani in brezupno smo verjeli:

da je gospodarsko življenje vključeno v železne »naravne« zakone, v katerih kraljestvo ni posegati s politično-razumskim urejevanjem, ako naj gospodarsko življenje ne postane »negospodarsko« in škodljivo; pa bi končali grozno, če ne bi vzbujena človeška prosta volja »negospodarsko« zastavila pot fatalističnemu gospodarskemu avtomatizmu;

da je boljševizem nedoumljiv »mistični« pojav, proti kateremu je kakršna koli borba in odpor brezsmiseln, ker je vladarstvu boljševizma usojen bodoči vek; pa je val proste človeške volje brez posebnih naporov odplahnil pripravljene prestole bodočega rdečega cesarstva iz domala vseh svetovnih držav;

da je liberalna demokracija blagoslovljena in posvečena oblika narodnih in državnih vladavin; pa so morale priti nove neliberalne državne oblike, da so obvezale državo in njene vse doslej neizrabljene sile k reševanju velikih socialnih problemov, ki jih je liberalna država fatalistično prepuščala anarhičnemu zapletanju in trenju nebrzdanih in nediscipliniranih individualnih interesov;

da sta slovenstvo in jugoslovenstvo dve nepomirljivi koncepciji naroda in njegovega življenja, za kateri smo se brezizhodno lovili v začaranem krogu »državnosti« in »protidržavnosti«, spet med obema fatalističnima tezama absurdne dileme: pa tudi že na tem najbolj koščljivem področju naših problemov zdrav razum in močna volja rišeta obrise zdrave skupne državne ideje, ki je pogoj državnega obstoja in predpostavka za elemente, ki naj sestavijo našo državno moč v krogu držav, ki imajo ta osnovni problem že zdavnaj za seboj;

da je krščanstvo kot podlaga in oblika kulture in civilizacije s propadom srednjega veka zaključilo svojo zgodovino: pa vidimo, kako krepka volja svežih sil, ki se v svetu bude, v kulturnih manifestacijah življenja in njegovih novih socialnih in pravnih oblikah polaga na mesto izčrpane vsebine in izvotlenih oblik laične civilizacije temelje novega krščanskega življenjskega načina v celotni življenjski razsežnosti.

Še bi jih lahko nanizali takih značilnih pojavov. Toda našeti našemu namenu zadostujejo: dopuščajo tako formulacijo splošne značilnosti onega polpreteklega življenjskega stila, ki ga mi imenujemo fatalizem, kot spoznanje drugega zopet prebujajočega se življenjskega načina, ki bi ga v nasprotju s prvim mogli imenovati optimistični aktivizem.

Fatalizem: Gre za življenjski način

Preganjanje v Nemčiji

Kot vsako leto, je tudi zadnje leto dan pred božičem kardinalski kolegij izrazil sv. očetu voščila za božič in novo leto. V odgovoru je sv. oče rekel: Treba je ugotoviti eno dejstvo, veliko in geografsko zelo obsežno in tudi zelo boleče v pravem pomenu besede: to je bolestno in zelo mučno dejstvo verskega preganjanja v Nemčiji: hočemo namreč dati stvarjem pravo ime, da ne bo veljal o nas stari zgodovinski rek: »prava imena stvarjem smo zapravili«. Ne, nismo zgubili pravih imen, hočemo dati stvarjem pravo ime: V Nemčiji je pravo versko preganjanje.

Že dolgo časa se pravi in se vzbuja vera, da ni preganjanja; vemo pa, da je in da je hudo; da redkokdaj je bilo kako preganjanje tako hudo, grozeče, mučno, žalostno v svojih najglobljih učinkih. Je to preganjanje, pri katerem ne manjka ne nasilje, ne grožnje, ne pretrpane zvižavnosti in potvorbe. Sv. oče je zato tako poudarjal to dejstvo, da nihče ne bo mislil, da je On, Namestnik Kristusov, ko govori o težkih stvareh, ki zadevajo tako blizu Njegovo odgovornost, manj dobro poučen, ali da bi mogel zamenjati eno stvar z drugo.

Nadalje je ugotovil sv. oče načelno stališče glede Nemčije: Saj vendar vsi vedo, da je papež velik prijatelj Nemčije; saj le malokatero deželo tako pozna kot Nemčijo, posebno glede njene visoke znanosti; saj je vendar občudoval toliko njenih učenjakov, njenih knjižnic, zavodov in velikih mest. Tembolj obžalo-

človeka, ki je izgubil prvino, ki ga odmejuje od ostalega zgolj biološko-instinktivnega stvarstva in ga opredeljuje v osebnost po podobi Boga Stvarnika. Človek in po njem narodi so izgubili voljo, prosto stvariteljsko voljo, ki jo je Bog z dušo vdahnil v človeka, da z njo premeaga naravo, v katero je postavljen, da postane njen vladar.

Optimistični aktivizem: Proti temu plašljivemu, nemočnemu, usodi se predajajočemu degeneriranemu tipu človeka polpreteklosti moderni čas kriči po človeku-heroju, človeku volje, po človeku, ki hoče po božjih postavah in po pameti s svojo prošjo, nevezano voljo vladati naravo, sebe in človeške združbe. Je krik po človeku, ki se bo drznil vsakega in vse probleme, ki so moderni družbi zastavili ravno pot, podvreči neizprosni in zmagoviti oblasti — katoliškega hotenja.

Postavimo tudi mi pred vhod leta 1938, to veliko idejo:

Vzgojimo svojemu narodu in državi takih ljudi, ki so drugod svoje osebno in občestveno življenje svojih narodov in držav že naravnali v tok, ki ga oblikuje prosta volja močnih krščanskih osebnosti.

Na mesto človeka, ki ga premetujejo po ča-

vanja vredno je, kar se tam greši proti resnici; ne toliko glede Njegove laštne osebe, ampak glede katoliške hierarhije, vere in Cerkve.

Trdi se, da katoliška vera ni več katoliška, ampak politična in pod to pretvezo se vrši preganjanje, kot bi bila država na braniku svojih pravic proti Cerkvi. Toda to je ista obtožba, kakor so jo dvignili pred Pilatom proti Kristusu, češ da dela politiko, da hujska, da hoče postati kralj in da je sovražnik Cezarja... Gospod je v svoji božji umerjenosti odgovoril: Moje kraljestvo ni od tega sveta... sicer bi moji ljudje prijeli za orožje...

Tako sme govoriti tudi sv. oče: papež ne dela politike, ampak izpričuje resnico, za katero pa je svetu manj mar kot za katero koli drugo stvar.

Pred vsem svetom hoče slovesno protestirati proti krivi obdolžitvi: »Mi ne delamo politike... Noben izmed naših sinov, ki se najdejo po vsem svetu, ne verjame, da delamo politiko: saj vsi vidijo in ugotavljajo, da delamo za vero in za nič drugega. Če pravi sv. oče, da mora državljan tudi svoje državljansko življenje uravnati po božji zapovedi, je to politika ali religija? Mi hočemo, da tudi v državljanskem in družbenem življenju obveljajo pravice Boga in duš: in samo za to smo vedno skrbeli. Če kdo kaj drugega trdi (o Nas), govori proti resnici. Prav to boli sv. očeta, da v toliki meri po krivem obrekujejo toliko škofov, kardinalov, duhovnikov in vernikov, da

zlorablajo vero v politične namene, kar je med najslabšim, kar more priti človeku na um, ko pa vendar ti duhovniki in verniki samo želijo izpolnjevati božje zapovedi, živeti kot dobri kristjani in obenem kot dobri državljani, ki se čutijo za svoje državljanske dolžnosti odgovorne tudi pred Bogom.

Zato pravi sv. oče, da njegov protest (proti tej obdolžitvi) ne more biti bolj jasen in bolj izrazit pred vsem svetom kot je: »Mi delamo za vero, ne delamo politike, vsi to vedo, ki hočejo videti...«

Naj bo onim škofom, duhovnikom in vernikom, ki toliko trpijo zaradi tega obrekovanja, ki še poveča vse druge njihove naloge preganjanja, naj bo torej njim v tolažbo zavest, da je papež z njimi, da pozna njihovo bol in da trpi z njimi in da je njegovo najhujše trpljenje to, da jih vidi tako preganjane in obrekovane. Kaj nam preostaja? To, kar hvala Bogu še vedno ostane: oči in srce, dušo in misli dvignimo k Bogu, da bi nam prišel na pomoč...

Mi hočemo moliti vztrajno za vse, tudi za one, ki nas preganjajo in ki nas preganjajo za tako stvar (vero), ki je nam tako draga, da bi bili srečni, če bi mogli dati tudi življenje zanjo...

Besede vredne velikega nadpastirja duš, vredne Namestnika Jezusa Kristusa.

Francija in Anglija sta ostali prijateljici slabotnim deželam in sovjetski Rusiji, ki pa je bolj nevaren zaveznik kot pa sam sovražnik.

Če na kratko analiziramo preteklost Zveze narodov, lahko ugotovimo, da mnogokrat ni dosegla, kar bi od nje pričakovali. Za dobro ni razpolagala z nikakršno močjo in to v svetu, kjer je bila sila spoštovana. Njen neuspeh je bil zapisan že v sami ustanovitvi. Ker se je večina njenih članic hotela le z njo okoristiti, je jasno, da je začela propadati. Tako je bilo z Anglijo proti Italiji za časa zavzetja Abesinije. Anglija je dosegla od Zveze narodov glasovanje o sankcijah, ki so nadlegovale Italijo, toda ji niso preprečile njenega uspeha, ampak jo le razdražile in vrgle v naročje Nemčije. Francija se je pridružila tej politiki, čemur sledi nevaren položaj, v katerem se nahajamo še danes.

Zveza narodov je bila ustvarjena sredi največjega navdušenja in sladkih obljub. Morala bi realizirati splošen in stalen mir, toda silno je bil svet razočaran. Misleč organizirati mir, je pripravila vojno in velikansko poslopje pri vratih Zeneve je prav tako malo moglo preprečiti vojno kakor babilonski stolp pregnati Boga iz nebes.

Zastoj se trudijo...

Dva dogodka, katerih važnost je prav tako težko zanikati, kakor tudi ugotoviti in predvideti vse številne posledice, smo doživeli v zadnjem času. Italija je izstopila iz Zveze narodov in Japonska je navalila na Kitajsko. Temelj miru je izginil iz Evrope — vojna grozota se je pojavila v Aziji.

Zveza narodov, delo Wilsona, predsednika Združenih držav, katero je on mogoče vse preveč oboževal, je odpovedala. Papež je pohvalil njeno ustanovitev, kar ji je dalo moralno silo, vpliv modrosti in pravice, ki so zmogni zlomiti egoizem in osebno ambicijo. Toda njegovo sodelovanje so odklonili. Ta ustanova je ostala zgolj človeško delo brez vsake božje podlage, poleg tega pa še brez sile. Njen ugled je kaj kmalu otemnel, a to, kar je še ostalo, je izginilo sedaj.

Sličice iz „raja“ Japonska in katolicizem

GEORG A. DREW piše o življenju
v SSSR.

Beda v Moskvi:

V glavnem mestu Sovjetije je danes po poročilu ameriškega podpolkovnika Georga A. Drewa (naslednji podatki so posneti iz njegovega članka o vtisih, ki jih je dobil v Rusiji) le še približno šest trgovin, ki ustrezajo svojemu namenu. Trgovine z življenjskimi potrebščinami imajo sicer okusno izdelane izložbe, polne zabojev in škatel, ki so pa žal prazne. V nekaterih izložbah visijo celo krače, klobase, slanina, a žal so te dobrate le iz pobarvane lesa. Zaradi malega števila trgovin je navijanje cen neznosno, tako da si izučena delavka s svojo mesečno plačo, ki znaša 200 rubljev, ne more niti par čevljev kupiti, ker stanejo 260 rubljev. Tudi delavec kovinske industrije, ki je za ruske razmere zelo dobro plačan — dobi namreč 300 rubljev mesečno —, si ne more s svojim mesečnim zaslužkom kupiti niti ene obleke, ker stane najslabša okrog 800 rubljev. Vsako jutro je Drew doživljal pri zajtrku, da so ga skozi vrtno ograjo, ki je ločila kavarniški vrt od ceste, prosjačili za kruh. Videl je vsako jutro množico številne može in žene, ki so z lakoto v očeh opazovali njegov, sicer skromno pripravljeni zajtrk.

Prisilno delo:

Kak obseg zavzema prisilno delo v Rusiji, spoznamo iz dejstva, da je pri gradnji kanala Moskva—Volga delalo 500.000 delavcev prisilno. To delo Drew opisuje takole: Delali so za žično ograjo, ki je bila visoka petnajst čevljev, in vsakem oglu so stale straže s strojnimi, da že na prvi pogled preprečijo vsak poziv bega. Kmalu bodo isti možje morali opraviti še večje delo v slavo ruskega proletariata, namreč prekop Volga—Don.

Položaj kmetov:

O položaju ruskega kmeta piše Drew: Vasi kažejo vse enako žalostno sliko. Cest sploh ni. Za promet služijo slabi kolovozi. Nepobeljene lesene kočice so bile že pred leti zgrajene. Večina kmetov hodi bosa in njih obleka je podobna cunjam. Obrazi množice kmetov kažejo jasne sledove lakote. Videl sem, pravi Drew, črnce južne Afrike, Eskime na skrajnem severu, Indijance visoko v gorah. O vseh teh pravimo, da se nahajajo v žalostnem položaju, a sedaj vem, da je njihov položaj rožnat v primeri s položajem kmetov v vzhodni Rusiji.

Borba proti veri in družini:

O tem poroča pisatelj Drew: Izmed vseh komunističnih poskusov je gotovo najstrašnejši oni, ki hoče z organizirano propagando uničiti vsako moralno v celem ruskem narodu. Večina Rusov, ki so mlajši od 25 let, še nikoli ni bila v cerkvi. Vprašal sem mlade Ruse ali še vera v Rusiji obstoja. In ti so mi odgovarjali, da še nikoli niso bili v cerkvi. Njim je materializem edini bog. Zakon jim ni zakrament, družinsko življenje ne v časti. Res da je sedaj ločitev nekoliko otežkočena, tako se mora za prvo ločitev plačati 50 rubljev, za drugo 150 rubljev, za tretjo pa 300 rubljev. To pa je zgolj zaradi vojaških, ne pa moralnih oziror.

Končno govori Drew o terorju GPU in pravi, da jih v Rusiji dnevno več pobijejo kot v vseh drugih evropskih mestih skupaj. Ubiti ležijo večkrat kar na cesti.

V vrsto onih, ki so spoznali kakšen je sovjetski »delavski raj« se uvršča tudi ameriški polkovnik Drew. Vedno več je teh prič sovjetskega »delavskega raja«.

Tragično je, da imenujemo Japonsko »deželo sonca«, ko pa kljub temu ne pozna prave Luči. Njen cesar je sicer sin sončnega boga; sonce je podlaga njihovem verskemu kultu in vsako mesto ima za grb žareče sonce. Toda Luč luči, Sonca pravice, Kristus, življenjski viri evangelijev, moč krščanskih zakramentov veliki večini Japoncev, sinov »dežele sonca« ni znana.

To nasprotje je našlo svoj plastični izraz v molitvi, ki je polna poezije: »O, Marija, zvezda jutranja! Ti si nekoč naznanjala svetu bližnji prihod Sonca pravice. Daj, posveti tudi japonskemu narodu. Prepodi temo duha in daj, da bodo kmalu spoznali pravo Luč — Jezusa Kristusa — in ga ljubili. Amen.«

Na Japonskem je že nekoč cvetelo krščanstvo. Toda to pomlad so uničili z ognjem in udušili v krvi. Danes pa stoji misijoni za Japonsko zopet v osredju katoliških interesov. Vendar kljub temu predstavljajo katoličani na Japonskem neupoštevano malenkost.

Na malem in ozkem otoku živi 70.000.000 ljudi. Letno je 960.000 rojstev. V tej množični ljudski množici živi le 109.000 katoličanov kot begoten val na širokem morju.

Dobro izobraženega misijonskega osobja ne manjka, manjka le uspehov. Z nadčloveškimi napori in potrpljenjem se razširja Kristusov nauk, ki naleti navadno na žilav odpor skepticizma in indiferentizma.

Ali naj zaradi tega nad Japonsko obupamo? Nikdar! Kolikor bolj je to zelo inteligentno ljudstvo samo na sebi v zmoti, toliko višje smemo mi postaviti svoja pričakovanja. Japonski je Rim bolj potreben, kot Rimu Japonska.

Japonska narodova duša še vedno išče pravo vsebino.

Japonec se sicer zelo rad igra z orožjem, toda v globini svojega srca je strasten častilec lepote. Zato je nujno, da bo prej ali slej prišel v območje neprimerljivi Lepoti, ki je v naši veri.

Moč in napredek Japonske stoji in pade z avtoriteto; zato Japonska ne bo mogla v svojem trdovratnem boju z boljševiki pustiti trajno vnmear katoliško Cerkev, ki daje pravo trdnost vsaki pravi avtoriteti.

V času 1932 do 1937 se je povečalo celokupno prebivalstvo za 7%; a v istem času je naraslo število katoličanov za 14%. Letno se jih da krstiti okrog 3000.

Pri tem moramo upoštevati, da široke plasti naroda za katolicizem še ne vedo. Nasprotno pa med izobraženci sad za sadom pada v naročje katoliške Cerkve: dijaki, profesorji, žene in hčere visokih, da najvišjih uradnikov; n. pr. hčerka umorjenega ministrskega predsednika Hagasahija.

Predsodek proti katoliškemu kleru in redovništvu vse bolj izginja. Kajti poleg 280 evropskih duhovnikov deluje 100 japonskih. Poleg 110 evropskih misijonskih bratov približno 112 domačih redovniških bratov. Med 914 katoliškimi sestrami je že 470 Japonk. Domači trapistovski samostan in na novo ustanovljeni benediktinski vzbujata zaupanje in pripravljenost jima pomagati.

Japonsko dijaštvo deluje v Vincencijevih konferencah. Katoliški dijak zapušča mračne razrede in gre, da bi pomagal svojemu narodu, prosit v palače bogatinov miloščine za svoje revnejše tovariše.

Vedno pa imajo žene pomembno vlogo pri pokristjanjenju narodov. Tudi japonska žena hoče biti zvesta tej tradiciji. Leta 1930. so ustanovili zvezo žen: »Nippon Shimai Kai«. Pet tisoč Japonk, katoličank in pogank se je združilo v japonsko-marijansko orientirano ligo. Lilijski in zvezdasti je njih znak in simbol njih težnje: po nravnostni čistosti in po značajnostni kreposti služiti bodočnosti Japonske.

Smer tega gibanja razločno kaže poročilo o posvečenju ene skupine tega združenja.

Dvajset mladenk je položilo v roke apostolskega delegata msgr. Marella zaobljubo, da bodo delale za Japonsko in za Kitajsko. V svojih pisanih oblekah, z belim pajčolanom čez črne lase so stale pred zastopnikom sv. Očeta. Msgr. Marella je poklical vsako po imenu in vsaka je odgovorila: »Glej, jaz sem služabnica Gospodova.«

Nato so ognjevito govorile svojo zaobljubo: »Ponižno služiti Kristusu in njegovi Cerkvi in s samozatajevanjem pomagati graditi božje kraljestvo v dragi in ljubljeni japonski domovini.«

Za konec so molile: »Prečastiti Oče, daj nam Luč — Jezusa Kristusa. Prižgi za nas to sveto Luč. Me je bomo vesele ponesle med naše brate in sestre, v naše rodline, v velika mesta in v zadnjo vasico, popolnoma do mej naše domovine. Me bomo Kristusa, Luč sveta ponesle otrokom, bolnikom v njih osamljene sobe, v kočice proletarcev in v palače milijonarjev, ponesle bomo Kristusa k zibelkam in k posteljam umirajočih!«

»O, daj nam, prečastiti Oče, Luč Jezusa Kristusa.« Visoki prelat je vžgal pri »večni Luči« pred tabernakljem svečo in jo dal pred seboj klečeči z besedami: »Tvojo luč, o Gospod, hočem prižgati v srcu človeštva!« Zaobljubljenke pa so odgovarjale: »Glej, jaz sem vedno služabnica Gospoda!«

In tako so prišle vse in vse so dobile luč in naročilo. In vedno bolj svetlo je bilo v lepi kapeli. Vse nosilke luči v belem pajčolanu z gorečo svečo v tresočih roki. Bilo je kot naznani prihodnih boljših časov.

Lastninska pravica

Ko smo že razmislili o človekovih naravnih pravicah, ki izvirajo iz osebnostne in družne plati njegove narave, si oglejmo še človekovo naravno pravico do stvarne lastnine, ki je v tem, da sme posameznik z neko stvarjo popolnoma svobodno razpolagati v mejah, ki jih dopušča nravni in bolj določeno predpisuje z njim v skladu pozitivni državni zakon.

Napačna pojmovanja.

Priznanje oziroma nepriznanje pravice do zasebne lastnine nastopa kot ena izmed ločilnic med nazori o ureditvi družbe. Kakor proglašajo pravico do zasebne lastnine eni — pristaši gospodarskega liberalizma — vsaj v teoriji in kolikor pač morejo tudi v dejanskem življenju za absolutno, nedotakljivo in prosto kakršne koli obveznosti, tako jo drugi — pristaši socializma do skrajnosti boljševizma in anarhizma — zavračajo vsaj kolikor zadeva lastnino na naravnih in proizvedenih proizvodnih sredstvih (zemlja, stroji) in jo predstavljajo za vzrok vsega zla v družbi. Oboji pa se za nenaravne skrajnosti bore, ki reda v družbo prinesejo in morejo.

Človek ima naravno pravico do zasebne lastnine.

Ugotovili smo že, da je človek oseba, da torej ne more biti nikomur sredstvo, da ne more biti stvar. Pač pa je vse drugo stvarstvo človeku izročeno, da ga upravlja in uporablja kot sredstvo za dosego svojega namena. Zato lahko človek uporablja svobodno vsa ta sredstva, mora jih pa uporabljati v skladu s svojim končnim namenom in ne sme pri tem kršiti pravic drugih. Leon XIII. piše v okrožnici Rerum novarum, da je »posedovanje stvari v zasebni lasti pravica, ki je človeku dana po naravi. (R. n. 8.)... ker je samo to živo bitje (namreč: človek) oblagodarjeno z razumom,

moramo človeku prisoditi ne samo rabo dobrin, ki je skupna vsem živim bitjem, ampak stalno in trdno pravico do posesti ne samo tistih dobrin, ki se z rabo uničijo, ampak tudi onih, ki po rabi ostanejo.

Se bolj jasno pa postane to, če globlje pogledamo v naravo ljudi samih.

Človek... sam sebe previdno vodi z lastno razsodnostjo, zaradi tega je v njegovi oblasti, da si izbere one stvari, ki jih smatra za najbolj primerne, da mu bodo v pomoč ne samo sedaj, ampak tudi v bodoče. Iz tega sledi, da mora imeti človek oblast ne samo do zemeljskih pridelkov, ampak do zemlje same, ker vidi, da mu zemeljski plod daje to, kar mu bo potrebno v bodočnosti. Potrebe vsakega človeka se namreč vedno poračajo, tako da jutri znova stavijo nove zahteve, če jih danes zadovolji. — (R. n. 10. 11. 12.)

Razen tega, da mora posameznik skrbeti za svoj telesni obstoj, kar more najboljše doseči, če ima primerno množino zasebne lastnine, ima posameznik tudi naravno pravico, da ustanovi družino. Da pa more poskrbeti tudi za druge člane družine, predvsem za otroke, kar je njegova dolžnost, mora imeti tudi pravico, da si pridobi razne stvari v trajno last. Leon XIII. zopet pravi: »Ker smo torej dokazali, da je posameznim osebam po naravi dana lastninska pravica, moramo to prenesti na človeka, v kolikor je glava družine, in sicer je ta pravica toliko trdnjša, kolikor človeška oseba v družabnem življenju veliko več obsega. Najsvetejši naravni zakon je, da skrbi družinski oče za življenje in vso vzgojo svojih otrok... In narava sama ga navaja k temu, da hoče svojim otrokom pridobiti in pripraviti, s čemer bi se mogli v negotovem poteku življenja dostojno varovati pred nezgodo. Tega pa na noben drug način ne more doseči, razen če je lastnik plodovitega imetja, ki ga more otrokom zapustiti kot dediščino.« (R. n. 21.)

Dejansko tudi vidimo, da temelji vsa kultura in napredek človeštva na zasebni lastnini, ki se ne omejuje samo na uporabne, ampak obsega tudi pridobitne dobrine.

Zasebna lastnina ne nasprotuje božji volji.

Nekaterim se zdi, da morejo proti zasebni lastnini uveljaviti oni odstavek sv. pisma, kjer Bog izroča vso zemljo Adamu in Evi kot zastopnikoma celega človeškega rodu. Glede tega navideznega nasprotja ugotavlja Leon XIII.: »Če je Bog zemljo izročil vesoljnemu človeškemu rodu v rabo in uživanje, to seveda nikakor ne more nasprotovati zasebni lastnini. Bog je namreč dal človeškemu rodu zemljo v občno korist, ne kakor da bi hotel, naj vsi skupno nad njo gospodarijo, ampak zato, ker ni nikomur določil nobenega njene dela v last. Določitev zasebne lasti je prepustil človeški delavnosti in uredbam narodov.« (R. n. 19.)

Pravica do zasebne lastnine ne koristi samo kapitalistom.

Nekateri zopet trdijo, da je prav načelo zasebne lastnine krivo na eni strani neizmernega kopičenja bogastva in dobrin v rokah maloštevilnih kapitalistov, in na drugi strani pa še bolj neznosnega ubožanja številnih delovnih množic. Brez ozira na to, da je taka trditve preveč splošna, moramo poudariti, da dosledno izvajano načelo zasebne lastnine prav ovira ubožanje množic, ker daje vsakemu človeku pravico do zasebne lastnine. Nikjer namreč ni razloga in ključa, po katerem naj bi imeli pravico do zasebne lastnine le eni, drugi pa bi bili od nje izključeni.

(Dalje prihodnjic.)

Društvo »Dom visokošolk« javlja visokošolkam, da so v »Domu« prosta tri mesta — stanovanje s celotno oskrbo. Informacije se dobe v »Domu visokošolk«, Ljubljana, Gradišče 14-1.

Trocki obtožuje Državni udar v Braziliji

V svojih »Bulletin de l'Opposition« je decembra 1937 Leon Trocki podal zopet nekaj novih odkritij. Uvodnik nosi naslov: »Čas je že, da pristanemo na mednarodno borbo proti stalinizmu«.

Skupščina GPU v Parizu.

Plenarna seja izvršilnega odbora Kominterne se je sestala, kakor pravi Trocki, zadnjič 21. aprila 1937 v Parizu. Prisostvovala so delegacije vseh 17 sekcij. Seje so bile tajne in svetovni tisk ni dobil v poročilo ničesar drugega kakor kratek stavek, da je vse delo posvečeno mednarodni borbi proti trockizmu. Čeprav niso sicer drugega objavili, vemo, da je bil to mednarodni kongres za agente GPU, ki naj pripravijo borbo proti vsem nasprotnikom stalinizma med delavstvom.

Mirovne organizacije in prijatelji Rusije.

Ljudem je treba odpreti oči, saj ne morejo sami jasno videti, ko pa jih naravnost poplavljajo s propagando nešteti filozofi, moralisti, esteti, slikarji, prijatelji miru in mnogi drugi, ki zatrjujejo, da branijo Rusijo, branijo pa v resnici le Kremelj in Stalina, za kar so prav bogato nagrajeni z zlatom iz Moskve. V odločilnih trenutkih še nikoli niso imeli resnega nasprotnika in kako tudi, saj je to Stalinova klika s svojimi agenti. V drugem delu istega lista pravi: Omenimo še, da so ustanovili tako imenovani levičarski inteligenti, ki simpatizirajo s Stalinom, društvo, ki se imenuje »Prijatelji Rusije«. Ti so vseokrog obdani od agentov GPU; nekateri so plačanci Moskve, drugi pa prostovoljci.

Liga za človeške pravice — orodje v rokah Moskve.

Že dalj časa je tisk opozarjal, da nekateri člani te lige odstopajo. Challaye, ki je tudi odstopil, je izjavil: »Večina glavnega odbora je v službi Moskve«.

Socialisti zapustili SSSR.

V februarju l. 1934 je 600 avstrijskih socialistov, članov »Schutzbunda« šlo v Rusijo, kjer so jih z odprtimi rokami sprejeli. Ti ljudje, ki so šli polni navdušenja v Sovjetijo, danes prosijo, da bi smeli nazaj. Raje hočejo prestati kazen, ki jih čaka, samo da se rešijo sovjetskega »raja«.

Po poročilu »Catholic Directory for 1938« imajo katoličani v Angliji in Walesu 5482 duhovnikov (3574 svetnih in 1908 redovnikov), 2465 cerkev in kapel, krstili so v l. 1937 65 tisoč 809 otrok in poročili 27.360 novoporočencev. Imajo 1431 osnovnih šol, ki jih obiskuje 390.371 otrok in pa 537 višjih šol (sekundarne šole), ki jih obiskuje 58.580 učencev, štedito vseh katoličanov cenijo na 2.361.804 duš.

Junaški José.

La Reinoso v Španiji se je otresla oblasti rdečih nasilnikov. Dokler so imele še podivjane tolpe oblast, so v prvih dneh vojne ubili župnika, drugega duhovnika Joséja Ajo pa so zaprli, vendar so ga pozneje izpustili. Zaradi ostrega nadzorstva pa ni mogel opravljati duhovniške službe. Cerkev so oskrunili in zaprli, vernike, ki so hoteli sprejeti zakramente, pa so brez sodbe streljali. Med drugimi so ubili tudi duhovnega brata, ki je imel več otrok. Sirote so našle zatočišče pri stricu. Ko je duhovnik zvedel, da bi radi verniki sprejeli sv. obhajilo, ker so bili neprestrašeni v nevarnosti, da izgube svoje življenje, je nagovoril svojega nečaka Joséja, da je začel nositi sv. potnico umirajočim. Kljub vsem stroгим preiskavam na cestah se mu je vedno posrečilo, da je svojo nalogo izvedel. Na ta način je v dneh groze pripomogel v več kot 1500 primerih ljudem do sv. obhajila.

Mnogo katoliških in komunističnih listov je pisalo, da je položaj v Braziliji pred volitvami izredno težak. Volitve se bodo vršile leta 1938. V zvezi s tem piše komunistična L'Humanité takole: »V masah vre . . . položaj je zelo težak.« »Hitler in Vargas pripravljata v Braziliji ubijanje na veliko.« S tem komunisti odgovornost za eventuelne nemire mečejo na druge. Isto je bilo njihovo ravnanje glede Španije. »La Correspondance Internationale« se je kot glasilo kominterne že mnogo bavila z Brazilijo.

Kominterni zahteva, da se formira anti-fašistična agitacija, da se podpre Ljudska fronta, ki bo izposlovala osvoboditev Calosa Prestesa, komunističnega vođe in člana kominterne in katera bi izposlovala najširšo demokrasko svobodo. Ker so bile do tedaj dovoljene v Braziliji vse stranke razen komunistične, lahko iz tega razberemo, da se »najširša demokrasko svoboda« nanaša na komunistično stranko in komunizem. Iz mednarodnega tiska jasno razvidimo, da komunisti računajo, da bo Brazilija njihova prva trdnjava v Južni Ameriki.

Kominterni se strašno obreza v braziljanske integralce, ki so znani pod imenom »zelene srajce« in ki jih vodi Plinio Sagaldo in ki so se organizirali leta 1933. Komunistično mednarodno časopisje trdi, da je ta pokret odvisen od Hitlerja, toda ne navaja za to dokazov. Komunisti v svoji agitaciji računajo na tisoče emigrantov, s katerimi je prišel v Brazilijo kapital, katerega produkt je bil maloštevilni, toda zelo nemirni proletariat. To je izzvalo v Braziliji borbo proti tujemu zlasti anglosaškemu kapitalu.

Pripravljali so prevrat.

List »Lettres de Rome« objavlja tudi točne podatke o pripravljenem komunističnem udaru v Rio de Janeiro tega leta. Nekaj podatkov iz tega programa:

Najprej pravijo, da se ne smejo ponoviti napake iz l. 1935. Tedaj se je pričel pokret v vojski. Sedaj je treba najpreje vzburkati maso.

Treba je nadalje pokazati, da je integralizem kat. Cerkvi škodljiv in da jo bo, ko dobi oblast, preganjal. Opozoriti je treba duhovščino, da se Plinio Sagaldo ni nikdar izrazil v korist Cerkev, čeprav često govori o svojem krščanstvu. (Dejstvo pa je, da je Plinio Sagaldo goreč kristjan in praktični katolik.)

Treba je za isto kampanjo zainteresirati tudi masonerijo, toda le posredno, ker bi s tem dali integralcem v roke strahovito orožje, ker katoličani z njimi ne marajo paktirati.

V masah je treba pripraviti »reflekske disciplinirane solidarnosti« v primeru upora. »Odbori za požare« morajo s kombinirano in dirigirano tehniko izzvati požare, da se ustvari zmešnjava. V bogatih delih mesta je treba maso naščuvati na ropanje in nasilja. Ta posel pa mora biti usmerjen v seksualnem pravcu, da bi se dala masa lažje zavesti. Zanimivo je, da so vsa ta navodila jako slična onim dokumentom o pripravi komunistične revolucije v Španiji, o katerih govore španski škofje v svojem skupnem pismu.

»Lettres de Rome« končava svoj članek koč: nobeden ne bi mogel brati vsega tega, ne da bi se ob tem spomnil besedi sv. očeta v »divini Redemptoris«: »Nobeden človek, nobeden državnik, ki si je v svesti svoje odgovornosti, ne bi mogel, ne da bi zadržtel od groze pomisliti na to, da bi se španski dogodki mogli jutri ponoviti v drugih kulturnih državah. Tak je bil politični položaj v Braziliji pred državnim udarom Vargasa.

Republika Brazilija ima sedaj že tretjo ustavo. Prva iz l. 1891. je bila prežeta z laiciškim duhom in je dajala vso oblast predsedniku v roke. Pri drugi ustavi iz l. 1934. so mnogo sodelovali tudi katoličani in so dosegli, da je dobila Cerkev za svojo versko in socialno poslanstvo potrebno svobodo. Glavni nosilec državne oblasti pa je postal kongres. Vpliv katoličanov v novi ustavi z dne 10. novembra

t. l. je tudi znaten in so dosegli, da so bila glavna določila o razmerju med državo in Cerkvijo vanjo sprejeta.

Predsednik Vargas je pred nedavnim izjavil, da je njegov glavni namen, da zabrani vsem skrajnim socialnim in političnim ideologijam — predvsem komunizmu — da bi zanesle v državo državljansko vojno. Čeprav Vargas ni katoličan, je nekaj dni po razglasitvi ustave — skoraj bi rekli demonstrativno — sprejel z velikimi slovesnostmi kardinala Lema da Silveira Cintra iz Ria de Janeira in pa papeževega nuncija Masella Benedetta.

Novo ustavo naj po Vargasovi izjavi potrdi ljudstvo z glasovanjem, ki bo verjetno izpadlo v prid nove ustave.

Težišče državne oblasti po novi ustavi je v rokah predsednika, ki ga volijo za šest let. Za šole določa ustava obvezen krščanski nauk, obvezno službo božjo za vojsko, mornarico in letalstvo kakor tudi za državne bolnišnice in sirotišnice. Razveze zakonov državni zakoni ne bodo sankcionirali. Družina, ki temelji na nerazvezljivem zakonu, je pod zaščito države. Vzgoja pripada staršem in državi, vendar pa država ne bo ovirala zasebnega šolstva. Ustava dovoljuje svobodno združevanje, ki pa ne velja za tajne družbe (n. pr. framazone). Sicer pa prevladuje v ustavi federalni in demokraski značaj.

Vsekakor sta nova ustava in Vargasov udar odločen nastop proti komunizmu, ki je že sanjal, da mu bo Južna Amerika padla kot zrelo jabolko v naročje.

Kat. univerza v Pekingju

Kljub vojni med Kitajsko in Japonsko katoliška univerza v Pekingju redno deluje. Vpisanih je 583 slušateljev. Je tako po številu slušateljev največja univerza v severni Kitajski. Največje število slušateljev je imela v študijskem letu 1936-37, ko je bilo vpisanih 810 slušateljev, a novincev za polaganje sprejemnega izpita se je prijavilo 1050 (za sprejem je namreč potreben poleg zrelostnega spričevala tudi sprejemni izpit). Da je število slušateljev v letošnjem letu padlo, je posledica vojne, ki divja na Daljnem vzhodu, saj je med 10.000 akademikov v Pekingju moglo nadaljevati študije le 1000.

Univerza obsega tri fakultete, in sicer »Liberal Arts« (kitajska in svetovna filozofija, zgodovina in sociologija), fakulteto za naravne znanosti in filozofijo. Predava na univerzi 37 profesorjev, 64 lektorjev in 12 asistentov. Dosedaj je absolviralo univerzo 524 slušateljev. Od teh jih nadaljuje študije v Evropi in Ameriki 14.

Poleg svojih študijev pa akademiki skrbijo tudi za lajšanje socialne bede v Pekingju. Tako vzdržujejo sami skupno s profesorji kuhinjo, kjer prehranjujejo 600 oseb.

Šola v Mehiki.

Mehiški predsednik Cardenas je izdal novo uredbo, po kateri bodo mogle poučevati v šolah le osebe, ki so na posebnem seznamu in so se obvezale, da bodo poučevale v smislu § 3 mehiške ustave. Ta člen ustave namreč zahteva, da poučujejo otroke v socialističnem in protiverskem duhu. Prosvetni minister je izdal poseben učni načrt, kako naj bi se revolucionarne ideje širile preko šol med ljudstvo. Da bo to lažje, bodo izvedli posebne tečaje za žene in za otroke. Načrt hoče izvesti tudi s silo, če ne bo šlo zlepa. Proti takemu nasilnemu izvajanju načrta so se pritožili celo učitelji na državnih šolah v pokrajini Morelosu.

Iveri

Katoliška karitativna zveza v Nemčiji je po poročilu lista »Catholic Herald« utrpela v preteklem letu velike izgube. Morala je opustiti 6 sanatorijev, 2 bolnišnici, 4 zdravilišča in okrevališča, 2 otroških zavetišč, 8 otroških vrtcev, 6 sirotišnic, 6 poboljševalnic, 1 šolo, 3 dijaška zavetišča, 2 vajeniška domova in 3 gospodinjске šole.

Novi kardinal, vestminstrski nadškof msgr. Hinsley je v Londonu govoril 130 tim katoliškim pisateljem in časnikařem. Med drugim je dejal: »Tisk je danes kot velika prižnica in v mnogih primerih je njegov vpliv še večji«. Poudaril je predvsem potrebo, da morajo vsi, ki po tisku vplivajo na druge, skrbeti za zbratnost in poglobitev lastnega duhovnega življenja.

V Italiji so izvedli katoličani veliko akcijo, da bi odpravili kletev.

Na Madžarskem izdajajo katoličani okrog 130 listov. Med njimi je 13 dnevnikov, 33 tednikov in 49 mesečnikov. Povprečna naklada vseh tednikov je 251.000 izvodov, vseh mesečnikov pa 250.000 izvodov. Povprečna dnevna naklada katoliškega tiska glavnega mesta pa je 190.000 izvodov.

Od julija 1936 do julija 1937 je prestopilo v katoliško vero v Angliji večinoma iz protestantskih sekt 10.617 oseb.

Mehiške oblasti so dovolile nadškofu iz Moulie Ruizu y Floresu in škofu iz Krekutle Manriquezu, ki sta živela v izgnanstvu v Texasu, da se vrmeta v svoji škofiji.

Afganistan, ki šteje okrog 5 milijonov prebivalcev, je bil do pred nedavnim brez katoliškega duhovnika. Šele pred kratkim je prišel eden na italijansko poslaništvo, ki pa sme delovati le med osebjem poslaništva.

Francoski tiskarji, knjigovezi in založniki so izdali na čast svojemu zavetniku sv. Janezu Evangelistu bogato ilustrirano knjigo o njegovem življenju. Sodelovali so pesniki, pisatelji in časnikařji, uvod pa je napisal pariški nadškof in kardinal Verdier.

Občinski svet francoskega mesta Languedoc je sklenil, da počasti spomin 4600 v svetovni vojni padlih duhovnikov s spomenikom. Ko so prosili vlado, naj izda dovoljenje, da smejo za spomenik uporabiti mestni denar, je vlada prošnjo odbila z utemeljitvijo, češ da bi taka ustanova ne odgovarjala duhu verske nevtralnosti. Ko so dobili tak odgovor, so se svétniki odločili, da bodo postavili spomenik z lastnimi prispevki.

Voditelji švicarskih sindikatov so izjavili, kakor piše »Journal de Geneve«, da bodo izstopili iz Mednarodne zveze sindikatov, če bodo vstopili v to zvezo tudi predstavniki sovjetskih sindikatov.

Sovjetsko sodišče v Tuli je razvezalo zakon komunističnega delavca Topornikova z njegovo ženo, ki je dala ta otroke na skrivaj krstiti. Otroke so ji vzeli in jih izročili državnemu vzgojnemu zavodu.

Sovjeti so v Vladivostoku spustili v morje podmornico, ki odrine 800 ton vode in ji je ime — »A t e i s t«!

Vojno sodišče v Leningradu je na smrt obsodilo leningrajskega pravoslavnega škofa Benedikta Plotnikova, ki ga je šef leningrajske GPU v neki knjizici že pred meseci obtožil, da organizira protisovjetsko propagando. Po osemmesečnem zaporu so ga še z devetimi drugimi duhovniki ustrelili.

Kolikor je doslej znano, je bilo pri zadnjih »volitvah« v SSSR (12. dec. 1937) »izvoljenih« v vrhovni svet sovjetske Zveze 280 organiziranih brezbožnikov, ki so že vsaj 16 let člani zveze brezbožnikov in ki so se v borbi proti veri tudi že izkazali.

Kmečka zveza bo izdajala svoje mesečno glasilo »O r a č«. Prva številka je že izšla.

Misli o narodnem jeziku

Če prinesejo naši časopisi sem ter tja kako kratko poročilo o zatiranju 80.000 koroških Slovencev, se nam pač nehote vzbudi misel: Kako je le to mogoče? Ali Nemci res ne spoznajo, da delajo s tem nasilnim raznarodovanjem veliko krivico slovenskemu narodu, ki že več ko 50 let apelira na njihovo pravičnost in prenaša teptanje najosnovnejših človeških pravic: saj mu ne dovolijo slovenskega jezika v šoli in še pri plačevanju davkov ne. V naslednjem hočemo navesti nekaj misli o tem vprašanju.

Sv. Tomaž pravi, oslanja se na Aristotela: »Narava je dala človeku govorico. In ker govorica stremi za tem, da združi ljudi na področju tega, kar je koristno ali škodljivo, pravično ali krivično, sledi iz tega, da tvorijo ljudje naravno neko skupnost.«

S pesniško dramatičnostjo govori pregnani Norfolk (Shakespeare: King Richard II.) o svoji žalostni usodi: »Maternega jezika naj več ne slišim? Moj jezik mi ne koristi potem nič več kot harfa brez strun ali zaprto godalo ali sicer odprto godalo, ki pa pride v take roke, ki ne razumejo niti enega prijema, kako se ravna s tem godalom. Vi ste mi uklenili moj jezik v ustih, in mračno, grozno neznanje je sedaj moj ječar. Kaj je tvoja sodba, o kralj, drugega, kot nema smrt!«

Znani angleški vzgojeslovec Herbert Spencer pravi v svoji knjižici o vzgoji: »Vsa kdo ve, da št. mnogo boljše zapomnilo stvari, ki smo jih z zanimanjem brali, slišali ali videli kot druge, ki smo jih brez zanimanja brali. Nič ne more primerjati obrazov dveh dečkov, od katerih je eden zaradi obvladanja tovarine srečen, drugi pa je postal zaradi zoprnosti svojih študij in zaradi iz tega izvirajočih nezmožnosti, zaradi neprijaznega ravnanja, groženj in kazni popolnoma nesrečen, ne da bi spoznal, da so bile sposobnosti prvega po-

spešene, sposobnosti drugega pa oškodovane. Kdor je vsaj enkrat že opazoval vpliv uspeha ali neuspeha na človeškega duha in moč duha nad telesom, bo videl, da je bil v prvem primeru vpliv na značaj in telesno zdravje ugoden, dočim je v drugem primeru nevarnost trajne zakrknjenosti, bojazljivosti in celo trajne depresije duha in telesa. Razmerje med učiteljem in učencem bo pod enakimi pogoji v prvem primeru uspešno, v drugem nasprotujoče in neuspešno, kakor pač prinese sistem vzgoje srečo ali nesrečo. Na človeka pa, ki prinaša dnevo nesrečo in pripravljaja učencu muke, mora učenec gledati z zoprnostjo.«

Veliki nemški mislec in protestantski nadškof v Weimarju, Herder, je zapisal: »Besede niso samo znaki, ampak so tako rekoč ovoj, v katerih vidimo misli. Jaz sem opazoval besede vedno kot vidne misli, kot neizmerno deželo pojmov. Vsak narod ima svojevrstno shrambo takih znakov, ki so žive misli. To je narodni jezik, zaloga, katero so obdarovala stoletja, ki je kakor mesec podporžena izpreminjanju in ki je doživela več sprememb kakor kraljevska zakladnica v soražnih si nasledstvih. Zaloga, ki jo večkrat obogati rop in plen, toda takšna, kakršna je, je vendar last naroda, ki jo ima in ki jo edino on sme in lahko uporabljati. Taka zaloga je narodna zakladnica misli.«

Osrednji svet mednarodne zveze brezbožnikov je ob novem letu poslal vsem odsekom poslanico, v kateri sporoča, da bo leto 1938 odločilno za brezbožniško gibanje. V tem letu se bo vršil mednarodni brezbožniški kongres (prav za prav dva, ker zahteva brezbožniška zveza v Mehiki, da je brezbožniški kongres tudi v Ameriki), na katerem naj se »na novo prižge bakla brezbožništva, ki naj v znamenju srpa in kladiva sveti z novo prodornostjo.«

Knjige

Al. Odar: Katekizem o katoliški akciji. Izdal Narodni odbor Katoliške akcije za Slovenijo. Ljubljana 1937. Cena v prodaji na drobno v upravi lista »Ma mladi delavci« (Pred škofijo 11) je 5 din, za dijaške organizacije pri skupnem naročilu 3 din.

V »Katekizmu o katoliški akciji« smo dobili primeren priročnik, ki nas na kratko, a vendar jasno pouči o Katoliški akciji in o vseh vprašanjih, ki so se ali se morejo ob Katoliški akciji vzbuditi. Skoraj vsa ta vprašanja je obdelal dr. Odar že v obliki člankov, ki so si sledili v celem III. in še v IV. letniku »Straže v viharju«. Zato bo ta »Katekizem« prav bralcem našega lista še lažje unljivo in jim bo prijetna opora, da si ohranijo jasno sliko o Katoliški akciji, kar jih bo usposobilo, da bodo mogli biti dobri in uporabni člani Katoliške akcije. Prav tako pa bodo oni, ki jim bo to ali ono poglavje prekratko obdelano, našli dopolnilo »Katekizem« v že omenjenih člankih dr. Al. Odarja v lanskem in letošnjem letniku našega lista.

Katekizem o Katoliški akciji vsem priporočamo v nakup in študij.

Novi kotorski škof.

Nj. Svetost papež Pij XI. je imenoval za škofa v Kotoru Pavla Butorca (* 1888 v Perastu v Boki Kotorski), profesorja na kotorski gimnaziji. Udeleževanje se je razvil kot profesor še kot literat, časnikar in znanstvenik, posebno na polju filozofije, kulturne politike, hagiografije in zgodovine — v »Času« je n. pr. l. 1922 objavil članek »Protiv sadašnjeg oblika parlamentarizma (poč vidom kolektivne psihologije) — kot poverjenik Galerije umetnosti v Splitu je opisal 352 umetnin iz Boke Kotor-

Pređen odložiš

današnje številko, pomisli, ali si že poravnal naročnino. Če še nisi, Te prosimo, da to še danes storiš! Tvoja naročnina je edino sredstvo, ki vzdržuje »STRAŽO«! Če moreš, primakni še kaj za fiskovni sklad in nam pridobi vsaj enega naročnika.

ske, mnogo je delal tudi na organizatornem polju in med dijaki.

»Prager Tagblatt« poroča, da je italijansko ministrstvo za propagando prepovedalo knjige znanega avstrijskega škofa msgr. dr. Hudala, ki je rektor bogoslovnega kolegija Anima v Rimu. Prepoved obsega knjigi »Katolištvo in nacionalni socializem« in knjigo o Fr. Nietzscheju, v kateri zavzame odklonilno stališče do nacionalnega socializma in boljševizma, ki ju oba označi kot Nietzschejeva proizvoda.

Kanadski akademiki iz »montréalске« univerze so organizirali v Montréalu veliko protikomunistično zborovanje, na katerem so izjavili, da se hočejo do kraja boriti proti boljševizmu. Mestni župan je izjavil, da je bila njihova zahteva, naj se prepovedo vsa komunistična društva, v skladu z javnimi interesi.

Protikomunistični odlok v Argentini. Predsednik argentinske republike je izdal naslednji odlok: »Prepoveduje se ves nacionalni ali internacionalni tisk, ki odkrito ali prikrito simpatizira, podpira in brani ali propagira nauk in delovanje komunistov.«

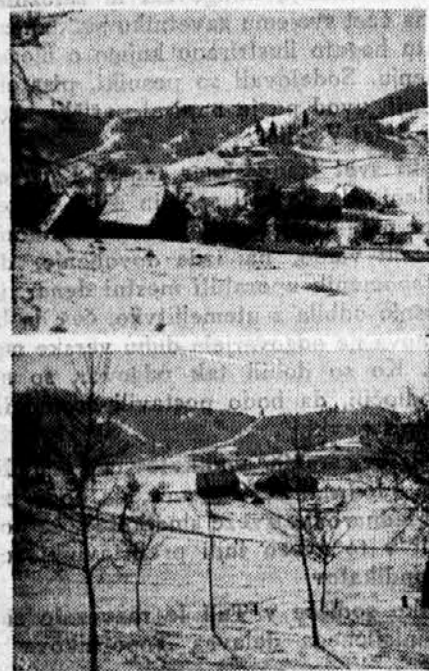

Foto Junež.

V
SNEGU
IN
SONCU

RAKITNA

(S smučarskega tečaja Akad. športnega kluba.)

Vas je ležala tiha sredi blestečih gričev, vsa polna tajinstvenega molka, vsa polna globokih skrivnosti. Slednja ptičja pesem je utihnila, slednja rast zelenih trav je zastala pod belim snegom. Le v vrhovih smrek še je zdaj pa zdaj vzbudil lahen vetrič kot spomin na davne pomladanske dni. Pobočja gričev so bila v snegu kot brezkončni travniki belorazcvetelih planik. Na kristalnomodrem nebu je sijalo sonce in nemi pljuski njegovih žarkov je neslišen udarjal ob stréhe hiš.

Bil je najlepši dan za smuk. Marjan je stal na mostičku in nam razlagal teorijo smuka.

»Vsak se naj postavi na mostiček, lepo upogne kolena in se nagne kar najbolj naprej. Kolena morajo biti mehka in prožna kot peresa, da začutijo vsako grbino, sicer vas najmanjša vzpetina vrže v sneg. Poglejte: Takole:«

Marjanu je šlo po strmini navzdol kakor blisk. Bil je kakor prirasel na smuč.

»Marjan je najbrž že na dilah na svet prismsučal.«

»On lahko vozi, saj je Gorenjc. Poleti in pozimi ga sneg v nos dreza.«

Za Marjanom je vozil Rudi. Njemu je že bolj trda predla. Enkrat je zanihal naprej, enkrat nazaj, na koncu pa se je zvrnil v sneg, kot je bil dolg in širok.

»Tako je prav. Na koncu stavka stoji pika.«

»Kaj pa stoji sredi stavka?«

»Pomišljaj.«

»Dobro, jaz si izberem pomišljaj.«

»Draši, vozil.«

V duhu sem še enkrat ponovil, kar je povedal Marjan: Telo nagnjeno naprej, kolena upognjena in prožna. To je bila teorija. Zdaj pride pa praksa. Komaj sem se spustil po bre-

gu, sem že moral loviti ravnotežje. Marjan mi je vpil: »Naprej se drži! naprej se drži! Kolena, kolena!« — zadaj sem pa slišal smeh tovarišev in štajerskega Janeza, ki je štel: ena, dve, tri, štiri, pet, šest, bumf. Do bumf sem še slišal, dalje pa nič več. Zagrnila me je neprodurna megla snega. Ko se je razkadila, sem previdno iztegnil roke. Bile so cele; noge — nepoškodovane; smučke — v redu. Edino kapa se je valjala nekje za menoj. V očeh, v nosu, v ušesih, v ustih in za vratom sem imel polno snega.

»Te ni sram, da se tako grdo vsedeš na oni del telesa, kjer hrbet svoje pošteno ime izgubi. Zamaši luknjo, ki si jo izkopal s svojo zadnjo« — se je kregal Marjan.

»Le kregaj me, saj imaš prav!« — sem si mislil, rekel pa nisem nič, ker me je bilo sram.

»Še enkrat, to je bilo za nič.«

Z muko smo rinili v breg. Pot navzgor je vedno tako težka. Navzdol gre hitreje, o mnogokrat prehitro.

Tako je minevalo dopoldne in tonil v bleščeči sončni luči, ki se je kakor iz tisoč zlatih vrčev razlivala čez mrzli sneg. Od sonca razpaljena lica so nam rdela v svežem dihu zimskega dne. V dolgih požirkih smo pili pozabo vsakdanjih skrbi iz kristalnih belih čaš. Ta pijača je bila slajša od vode v reki Pozabe.

Iz dalje je klical zvonec k obedu. V stolpu je zazvonilo poldne. Brneči glas zvona je bil po kotlini, udarjal ob bregove, pošumeval v smrekah in iskal izhoda. Nato se je razlil preko gričev in se porazgubil v dalji.

Marjanu je pri mizi vedno najbolj dišala jed. Jedel je kot velik in se zadovoljno smehljaj, ko smo se ostali, utrjeni in upehani, silili zijedjo. Pospravil je enkrat osem štrukljev, velikih kakor dve pesti, kakor nič.

Sonce je plavalo nizko nad Nanosom in je neutrudno šipalo žarke na sneg, da se je iskril kot roj biserov in da oči niso vedele kam od preobilne luči. Tu v teh bregovih je bujno cvetelo življenje v tisočeri cvetovih.

Tu je, kljub globoki tišini, brez prestanka šumela pesem veselja, ki jo sliši in občuti le tenkočutno uho srca. Že sam pogled na kobaltnosinje nebo je napolnil srce z radostjo in izvalil na ustnice tihi smehljaj.

Tisto popoldne smo vadili pluzne zavoje. Proga je ležala med dvema nizkima hribečkoma. Pozneje smo jo soglasno nazvali humoristično progo. Saj se nismo nikjer toliko smejali kot tukaj. Prva dva, Franjo in Marjan, sta lepo izvozila oba ovinka. Prišli smo na vrsto mi.

»Draši, vozil!«

»Ne bom, bom malo počakal.«

»Te pa idi naravnost vun s proge!« — je dejal štajerski Janez in jo ubrisal za prvima. Prvi ovinek je srečno prevozil; pri drugem ga je zakadilo v breg med neko grmovje, kjer si je v miru spočil.

Ivica je zavozila na grič, ki je ležal na desni strani proge in se tam vsedla »cum honore magno«. Miro in Rudi sta ji pa šla delat družino. Jaz sem padel v breg že pred ovinkom, v mene pa je tresčil Stanko s tako silo, da sem mislil, da bom zletel čez Krim. Vsak nov padelec smo pozdravili z bučnim smehom in pri vsakem šteli: ena, dve, tri, štiri, pet, šest, bumf. Od bumfa dalje nobeden ni prišel, če ne zaradi drugega, se je zvrnil zaradi smeha. Na koncu pa je vendar vsak izvozil progo brez padca, kar je bil pri meni silno izreden primer.

Pod večer se je nebo škrlatno pobarvalo. Sonce se je skrilo za meglo, ki se je dvigala od nekod iz doline in je bilo videti motno, kot da bi bilo potopljeno v kalno vodo. Še preden je popolnoma ugasnilo, se je v nebo zasekal srp zlatorumenega meseca. Nebo si je počasi nadelo nočno čepico, spleteno iz temnomodrega baržuna, ki je bil posejan z zlatim sojem zvezd.

V tiho noč, ki se je vlegla na vas, je dolgo odmevala naša pesem.

Draši.